

TEKST: MORTEN THAYSEN, SOGNEPRÆST VARDE

Når folkekirken vil samskabe sig ud af skabet

Ny bog lægger op til mere 'samskabelse' mellem kirke og kommune. Men for det første er ideen ikke ny, og for det andet lægger den op til mere ensretning af folkekirken og er mere politisk, end den syner

Titel / Skabelse og samskabelse – Folkekirken på vej ud af skabet?
Forfatter / Anne Tørtzen, Erling Andersen, Esben Thusgaard, (red.)
Sidetæl / 190
Pris / 199,95 kr.
Forlag / Eksistensen 2021

Samskabelse mellem kirke og kommune om velfærdsopgaver er folkekirkens fremtid, hævdes det i den nye bog *Skabelse og samskabelse. Folkekirken på vej ud af skabet?*, skrevet af Erling Andersen, Esben Thusgaard og Anne Tørtzen. Samskabelse er intet mindre end kirkens chance for at blive en mere synlig, handlekraftig og væsentlig aktør i samfundet, hævdes det videre. Biskopper, provster og præster taler derfor varmt om samskabelse i bogen. Nogle har ligefrem taget masteruddannelser i samskabelse for at kunne udfolde ideen rundt omkring i folkekirkens provstier. Bogen fremmalder

således et bestemt billede af folkekirkens placering i samfundet, som det er vigtigt at forholde sig til. Spørgsmålet er bare om billedet er attraktivt. Det mener jeg ikke. Slet ikke!

Først og fremmest er det et billede af folkekirken, hvor samskabelsen med kommunen vil ændre kirkens selvforståelse, får vi at vide. Hvad denne selvforståelse nærmere går ud på, får vi til gengæld ikke at vide. Folkekirken har ellers gennem generationer samarbejdet med kommuner, skoler, kulturelle og sociale institutioner og foreninger. Det er således ikke først samskabelsesprojekterne, der får folkekirken ud af skabet, som de påstår i bogen. Folkekirken har gennem lokalt samarbejde været ude af skabet i generationer. Hvad er det så samskabelsen kan, som samarbejdet ikke kan? For samarbejde er ikke samskabelse, siges det igen og igen. Samskabelse er noget mere. Samskabelse er ændring af kirkens selvforståelse. Får vi ikke at vide, hvad denne nye selvforståelse består i, får vi til gengæld at vide, at den kan ændre kirkens organisering: "... folkekirkens decentrale organisering og den fragmenterede ledelse i almindelighed kan stå i vejen for nye initiativer og en fælles retning." Hvad der ligger i den formulering, kan man selv gætte sig til.

Langt fra en ny idé

Det er denne nye kirke med fælles retning, der skal samskabe med kommunen. Samskabelse er imidlertid langt fra en ny idé i den kommunale verden. For 5-6 år siden blev den set som et svar på, hvordan kommunerne kunne spare penge på velfærdsområdet. Det kunne være i forhold til ensomme, hjemløse og driften af herberger. Når kirken indgår i disse samskabelsesprojekter, handler det ifølge bogens forfattere om at give næstekærligheden udtryk og medvirke til, at samfundet får et menneskeligt ansigt. Selvom det lyder smukt og ædelt, lyder det også som en røst fra fortiden.

For det første har man i den kommunale verden fundet ud af, at samskabelse måske ikke er så velfungerende, som man troede. Et nyt forskningsprojekt fra Aalborg Universitet konkluderer således, "at samskabelse mest af alt har vist sig at være en samtalesport, der sjældent kommer ud til borgeren." Sagt med andre ord: Samskabelse har vist sig mest at være et projekt for folk, der kan lide at holde møder. Så hvorfor hopper folkekirken på noget, som har vist sig ikke at fungere særlig godt? Og hvorfor kalder man det for folkekirkens fremtid, når man andre steder ser det som noget, der snart hører fortiden til?

Et politisk projekt

For det andet lyder samskabelsesfortalerne som de teologer, K.E. Løgstrup kaldte for "handlingsteologerne". "Handlingsteologerne" var de teologer, der mente, at der fandtes særlige kirkelige svar på samfundets udfordringer. I den forbindelse må man ikke være blind for, at samskabelsestanken netop er et politisk projekt. Selve ideen om samskabelse er således en del af en neoliberal idé om, at det bedste for samfundet er, at velfærdsområdet ikke er kommunens ansvar alene. Kommunen skal derfor lade andre organisationer som fx folkekirken være medansvarlige. Med ansvar følger også, at man skal tilføre velfærdsområdet ressourcer i form af penge og arbejdskraft. I forhold til kirken betyder det, at kommunen dermed får del i kirkeskattekronerne og kirkens netværk af frivillige til at løse de udfordringer på velfærdsområdet, som kommunen før alene havde ansvaret for. Alt sammen er det en del af et

Samskabelse har vist sig mest at være et projekt for folk, der kan lide at holde møder. Så hvorfor hopper folkekirken på noget, som har vist sig ikke at fungere særlig godt?

bestemt neoliberalt politisk projekt, som kirken bliver en del af. Fra kirkens side er der således tale om et politisk valg. Et valg som er helt legitimt, hvis bare man står ved, at det netop er et politisk valg blandt andre politiske valg, man kunne have truffet.

Som handlingsteologerne på Løgstrups tid spænder fortalerne for samskabelse således folkekirken for

en politisk vogn. De siger, at det sker for at give næstekærligheden konkret udtryk, og måske er det lige præcis her, at kirkens nye selvforståelse vil vise sig. For aldrig før har kirken været anført af handlingsteologer, der vil mindre decentral organisering og mere fælles retning for at fremme et bestemt politisk projekt, ligesom kirken heller aldrig har givet bestemte kirkelige svar på, hvordan næstekærligheden skulle udfolde sig i samfundet.

Jeg tror derfor ikke, at samskabelse er hverken folkekirkens eller velfærdssamfundets fremtid. Jeg tror snarere, at samskabelse hører fortiden til. Folkekirkens fremtid er derimod, at den står ved det, den er sat i verden for, nemlig at forkynde evangeliet, undervise og udøve sjælesorg overfor mennesker i samfundet. Jeg tror, at folkekirken dermed vil være det salt, der myndiggør mennesker til at drage egne politiske konsekvenser af det, de har hørt i kirken. For de er de eneste, der kan drage dem. Samfundet fungerer under alle omstændigheder ikke ved hjælp af samskabelsesprojekter. Samfundet fungerer derimod ved hjælp af myndige mennesker, der engagerer sig. Kirkens rolle er her at være saltet i dette engagement. ■